

Datum
2009-03-31
Diarienummer
2008/0165

Tillgänglighetsguider

Återrapportering av regeringsuppdrag S2008/4547/ST

Handisam, Myndigheten för handikappolitisk samordning, 2009

Titel: Tillgänglighetsguider –
Åtterrapporering av regeringsuppdrag S2008/4547/ST

Handisam Serie A 2009:5 (diarienummer 2008/0165)

Utredare: Mikael Wahldén

Rapporten finns att ladda ner från Handisams webbplats www.handisam.se. Alternativa format kan beställas från Handisam.

Postadress: Handisam, Arenavägen 63, 121 77 Johanneshov

E-post: info@handisam.se

Fax: 08-600 84 99

Telefon: 08-600 84 00

Innehåll

Sammanfattning	4
Förslag	5
Inledning	6
Uppdraget, definitioner och metod	7
<i>Uppdraget</i>	7
<i>Definitioner och förkortningar</i>	7
<i>Styrning, resurser och tillvägagångssätt</i>	7
Styrgrupp	7
Projektgrupp	8
Konsultstöd	8
Aktiviteter	8
Rapportens upplägg	9
DEL 1	10
Bakgrund	10
Hur ser arbetet ut idag?	11
<i>Omfattning och samverkan</i>	11
<i>Olika aktörer</i>	11
<i>Internationell utblick</i>	12
Föreligger harmoniseringsbehov?	14
<i>Likheter och olikheter - Vad anser aktörerna?</i>	14
<i>Handisams synpunkter</i>	15
Kommentarer till ovanstående punkter	16
Ytterligare frågor att beakta i det fortsatta arbetet	16
<i>Handisams syn på tillgänglighetsguider generellt</i>	18
Ett bra processtöd	18
Risk för särlösning	18
Privata näringsidkare	19
Uppdatering	19
Finansiering och ansvar för drift	19
Frågan om en nationell tillgänglighetsguide	20
<i>Avslutande resonemang</i>	20

DEL 2	21
Samordning av tillgänglighetsarbetet	21
<i>Olika behov</i>	<i>21</i>
1. Medborgarens behov av information – om tillgänglighetsguider	21
2. Medborgarens rätt att delta och påverka	21
3. Fastighetsägarens behov av underlag för planering och uppföljning av åtgärder	21
4. Myndigheters behov av underlag för tillsyn	21
5. Mångas behov av att kunna följa utvecklingen – om öppna jämförelser	22
<i>Avslutande resonemang</i>	<i>23</i>
Ett samordnat system	24
<i>Ett principtank</i>	<i>24</i>
<i>Tillgänglighetssök – en alternativ mellanväg</i>	<i>25</i>
Vem äger och sköter systemet?.....	26
Avslutande resonemang	28

Bilaga:

Tillgänglighetsguider i kommuner och landsting, Tyréns, februari 2009

Sammanfattning

I dagsläget tillhandahåller ungefär en tredjedel av landets kommuner tillgänglighetsguider på internet. Många arbetar på egen hand med sina guider, medan andra samarbetar i mindre eller större konstellationer. Tillgänglighetsguiderna är mycket olika till sin karaktär; några är utlagda som pdf-filer medan andra är omfattande databaser med sökmöjligheter. Stora skillnader finns även i fråga om innehåll, struktur, sätt att beskriva den fysiska miljön och ansvarsfrågor.

Den samlade bedömning Handisam gör är att det behövs en harmonisering i betydelsen ökad enhetlighet i presentationen. En gynnsam faktor är att flera av de större aktörerna som har arbetat med tillgänglighetsguider just nu befinner sig i vägskäl där de antingen planerar att helt göra om sina system, alternativt genomföra större utvecklingsinsatser. Sannolikt innebär detta att olika aktörer är motiverade att delta i mer omfattande harmoniseringsinsatser.

Handisam ser emellertid ett ideologiskt problem med tillgänglighetsguider. Att hänvisa dem som söker information om tillgänglighet till särskilda guider är en särlösning. Inom handikappolitiken understryks att särlösningar endast bör användas som en sista utväg. Tillgänglighetsguiderna kan dock ses som ett bra processtöd för att integrera strukturerad information om tillgänglighet i andra, allmänna, informationssystem. Mot bakgrund av detta anser Handisam att en nationell tillgänglighetsguide, vilket föreslagits från flera håll under utredningen, inte är att rekommendera.

Handisam bedömer att en lämplig insats för att skapa ökad harmonisering är att nationella riktlinjer för tillgänglighetsguider tas fram. Uppdraget bör tilldelas Boverket i samverkan med Handisam och SKL.

Handisam har under arbetet identifierat ett övergripande och mer angeläget harmoniseringsbehov. Runt om i landet sker en rad parallella processer som alla syftar till att skapa ökad tillgänglighet i den fysiska miljön. Dessa processer behöver samordnas genom att de samlas i ett och samma system, där tillgänglighetsguider ingår som en del.

Handisam föreslår att ett samlat system skapas med SKL som ägare och driftsansvarig. SKL har ännu inte tagit ställning i frågan. Om SKL ställer sig positivt bör regeringen inleda en dialog med organisationen kring ett ekonomiskt stöd för inrättandet av systemet. Vidare bör Boverket och Handisam ges i uppgift att stödja SKL i uppbyggnadsarbetet.

Förslag

Förslag 1:

Handisam bedömer att det behövs en harmonisering av upplägget i kommuners och landstings tillgänglighetsguider och föreslår att nationella riktlinjer tas fram för tillgänglighetsguider. Uppdraget att ta fram riktlinjer bör tilldelas Boverket som i sin tur bör samverka med Handisam och SKL. Bakgrunden till detta förslag ges i del 1.

Förslag 2:

Handisam bedömer att hela området som handlar om att skapa ökad tillgänglighet i fysisk miljö behöver harmoniseras och föreslår att detta sker genom att ett tekniskt system skapas och erbjuds i första hand kommuner, landsting och regioner. Systemet bör ägas och förvaltas av SKL och finansieringen bör ske genom avgifter från användarna. Handisam föreslår att uppbygganden av systemet stöds ekonomiskt av regeringen. Vidare bör Boverket och Handisam ges i uppdrag att stödja SKL i uppbyggnadsarbetet. Bakgrunden till detta förslag ges i del 2.

Handisam föreslår att regeringen i första hand beaktar förslagen i del 2 och i andra hand förslagen i del 1.

Inledning

En tillgänglighetsguide beskriver hur tillgängliga olika platser och lokaler är. Tillgänglighetsguider är ett område som sjuder av engagemang och stort kunnande. Många som kommit i kontakt med frågan i offentlig förvaltning, privat näringsliv eller handikapprörelse har en klar uppfattning om hur arbetet bör bedrivas och många gånger även av hur den ”perfekta” tillgänglighetsguiden bör se ut. Det visade sig också tidigt i projektet att det fanns stora förväntningar bland många på vad uppdraget skulle mynna ut i. Särskilt i den del av uppdraget som handlar om att bedöma behovet av en harmonisering av tillgänglighetsguider. Det visade sig emellertid att bilden av vad en harmonisering borde ta fasta på och vad den skulle resultera i var mångfacetterad. Vissa förväntade sig konkreta riktlinjer om hur en tillgänglighetsguide bör utformas. Andra ville se ett konkret förslag om en nationell tillgänglighetsguide. Denna spännvidd blev en central och spännande utmaning i arbetet.

Uppdraget, definitioner och metod

Uppdraget

Regeringen gav den 15 maj 2008 Handisam, Myndigheten för handikappolitisk samordning, i uppdrag att genomföra en kartläggning av hur landets kommuner och landsting arbetar med tillgänglighetsdatabaser. I uppdraget ingick även att bedöma om det finns möjlighet och behov av att harmonisera upplägget i de olika databaserna. Om Handisam bedömde att det finns behov av en harmonisering skulle förslag lämnas på hur en sådan kan komma till stånd. Handisam skulle söka samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting i detta arbete. Sista datum för redovisning av uppdraget till regeringen var satt till den 31 mars 2009.

Definitioner och förkortningar

I uppdraget från regeringen används termen *tillgänglighetsdatabas*. Begreppet har i arbetet varit problematiskt framför allt utifrån två aspekter. Den ena är att termen av många tolkas som att arbetet handlar om att lagra all information i en specifik databas eller server. Ofta leder denna association till att diskussionen omedelbart hamnar i vilken teknisk lösning som är den bästa för ett visst ändamål. Det andra problemet är att en av de största aktörerna på området, Västra Götalandsregionen, har döpt sitt system till just *Tillgänglighetsdatabasen* vilket i detta sammanhang kan skapa en viss förvirring.

Ett mer korrekt begrepp är *digitala system för information om tillgänglighet i fysisk miljö*. Eftersom denna benämning är väldigt krånglig används här istället begreppet *tillgänglighetsguide*. Men även *tillgänglighetsguide* är besvärligt att använda eftersom begreppet ofta omfattar även andra medier som inte tas upp i rapporten, till exempel tryckta tillgänglighetsguider i bok- eller broschyrform. Ytterligare en term som dykt upp och som skulle kunna användas i kommande utvecklingsarbete är *besöksguide*. Fördelen med detta begrepp är att det inte bara riktar sig till personer med funktionsnedsättning. Det som är bra för personer med funktionsnedsättning är bra för alla.

I rapporten kommer Sveriges Kommuner och Landsting att förkortas SKL.

Styrning, resurser och tillvägagångssätt

Styrgrupp

Projektets styrgrupp har bestått av Handisams ledningsgrupp ledd av generaldirektören Carl Älfvåg.

Projektgrupp

Uppdraget har hanterats inom ramen för ett projekt. Den projektgrupp som organiserades har träffats drygt en gång i månaden. Externa deltagare har varit handläggaren Frida Foley från SKL samt IT-konsulten Patrik Alstäde från IT-Arkitekterna. Från Handisam ingick kommunikátören Anders Åkerblom samt utredarna Ken Gammelgård, Sören Hansson och Mikael Wahldén, varav den sistnämnda har varit projektledare, protokollförare och rapportskrivare.

Konsultstöd

På uppdrag av Handisam och Boverket genomförde Tyréns, ett konsultföretag inom samhällsbyggnad, en studie som beskriver hur vanligt det är med tillgänglighetsguider. Ansvarig hos Tyréns för studien har varit trafikplaneraren Oscar Grönvall. Studien visar också hur tillgänglighetsguiderna är utformade, hur de fungerar samt hur kommuner och regioner med flera ser på guiderna och i förlängningen en eventuell harmonisering. Studien blev en påbyggnad på en undersökning som Tyréns utfört åt Boverket redan 2007. Studien 2007 handlade framför allt om hur förutsättningarna var för att inrätta en nationell inventeringsdatabas. Det visade sig dock att studien i flera avseenden kommit in på tillgänglighetsguider, eftersom sambandet mellan inventeringsdatabaser och tillgänglighetsguider är mycket starkt. I den nya studien ombads Tyréns även att ytterligare undersöka kopplingen mellan dessa två spår.

Till projektet har även knutits IT-konsulten Patrik Alstäde från IT-Arkitekterna. IT-konsultens roll har varit att agera bollplank i projektgruppsdiskussionerna.

Aktiviteter

Uppdraget inleddes med ett avsparksseminarium den 12 september 2008. Vid seminariet deltog företrädare för Socialdepartementet, Boverket, SKL, Stockholm stad, Västra Götalandsregionen, Västsvenska Turistrådet, Handikappförbunden och Handisam.

I början av december påbörjade Tyréns sitt arbete genom att genomföra drygt 20 intervjuer med företrädare för dels kommuner, regioner och Samtrafiken, dels privata/kommersiella aktörer. Intervjuerna följde en särskild mall som tagits fram av Tyréns i samverkan med Boverket och Handisam. Urvalet strävade efter att täcka såväl små som stora aktörer, geografisk spridning samt olika synsätt på frågan om tillgänglighetsguider. Studien avslutades med en fokusgruppsdiskussion i början av februari 2009. Vid diskussionen deltog förutom Tyréns även Boverket, fyra kommuner (Lund, Kristianstad, Sölvesborg och Stockholm), Västra Götalandsregionen (via telefon), Equality (konsultföretag inom tillgänglighet) samt Handisam.

Under hösten och vintern har projektledaren genomfört ett stort antal möten och samtal med olika aktörer som på olika sätt arbetar med eller kommer i kontakt med tillgänglighetsguider. Diskussioner har även förts med Handikappförbunden och Synskadades Riksförbund vilka även fått svara på ett antal skriftliga frågor rörande tillgänglighetsguider. Vidare har ett särskilt möte hållits med De Handikappades Riksförbunds ordförande Maria Johansson, som även sitter i Handisams insynsråd. Mötet påkallades av att hon skriftligt presenterade kritiska synpunkter på uppdraget.

Vidare har möten hållits med representanter för angränsande uppdrag. I första hand med SKL angående indikatorer för öppna jämförelser samt med Boverket och SKL angående informationssatsningen för enkelt avhjälpna hinder.

Rapportens upplägg

Rapporten är uppdelad i två delar:

Del 1:

Här beskrivs hur kommuner i landet arbetar med tillgänglighetsguider. Vidare analyseras olika harmoniseringsbehov och förslag ges på hur de skulle kunna lösas. Avslutningsvis diskuteras fenomenet tillgänglighetsguider i ett vidare sammanhang.

Del 2:

I denna del beskrivs behovet av harmonisering på en mer övergripande nivå som inte endast handlar om tillgänglighetsguider. Inom en och samma kommun pågår ofta en rad parallella insatser som alla syftar till att skapa tillgänglighet i den fysiska miljön. Dessa insatser skulle kunna samordnas mer, bland annat genom att ett digitalt system erbjöds från centralt håll.

Resonemangen i del 1 handlar uteslutande om tillgänglighetsguider. I del 2 sätts tillgänglighetsguiderna i ett större sammanhang.

DEL 1

Bakgrund

Redan i mitten av 1990-talet hade flera kommuner tagit fram tillgänglighetsguider. Flertalet var i pappersform, men några hade även börjat publicera dem på internet. Hjälpmedelsinstitutet upptäckte att tillgänglighetsguiderna var ganska olika och uppbyggda utifrån olika förutsättningar. Många av guiderna hade symboler som visade att lokaler uppfyllde vissa krav på tillgänglighet.

Det fanns behov av att hitta gemensamma grunder för hur tillgänglighetsguiderna skulle byggas upp. Hjälpmedelsinstitutet startade ett projekt och ett antal kommuner deltog. Resultatet blev gemensamma riktlinjer för hur tillgänglighetsguider skulle tas fram. Dessa fanns sedan i flera år på Hjälpmedelsinstitutets webbplats och var vägledande för många kommuners arbete.

De viktigaste rekommendationerna i riktlinjerna var att tillgänglighetsguiderna skulle ange verkliga mått och fakta som man behöver för att kunna avgöra om en lokal eller plats är tillgänglig och användbar.

Hur ser arbetet ut idag?

Detta avsnitt bygger i stora delar på den studie som utförts av Tyréns. För en utförligare beskrivning hänvisas till Tyréns studie *Tillgänglighetsguider i kommuner och landsting* (bilaga). I uppdraget efterfrågas en kartläggning av hur landets kommuner och landsting arbetar med tillgänglighetsguider. Det har emellertid visat sig att det snarare är regioner än landsting som varit aktiva på området. Därför har utredningen förutom kommuner framför allt fokuserat på regioner.

Omfattning och samverkan

I dagsläget arbetar ett 60-tal kommuner med egna elektroniska tillgänglighetsguider i någon form. Inom ramen för Tillgänglighetsdatabasen i Västra Götaland finns ytterligare 37 kommuner. Tillgänglighetsguiderna är mycket olika till sin karaktär; några är utlagda som pdf-filer medan andra är omfattande databaser med sökmöjligheter. En del guider innehåller huvudsakligen i turistmål medan andra har ett mycket bredare anslag.

Olika aktörer

De två största offentliga aktörerna i landet inom området tillgänglighetsguider är Stockholm stad och Västra Götalandsregionen.

Inom Stockholms stad finns flera av varandra oberoende tillgänglighetsguider varav Entré Stockholm är den största. Entré Stockholm är den guide i landet som innehåller flest lokaler och platser. Kommunfullmäktige i Stockholm beslöt 2008 att stadens tillgänglighetsinformation ska samordnas i en ny guide. Företaget Digpro har därefter gjort en förstudie och undersökt tre olika handlingsalternativ:

- Vidareutveckling av Entré Stockholm
- Wikipedia-liknande guide där sidorna redigeras av besökarna själva
- Använda Tillgänglighetsdatabasen från Västra Götalandsregionen

Diskussionen inom Stockholm stad pågår för närvarande och ytterligare en lösning har nyligen lanserats. Den går bland annat ut på att en person som är intresserad av tillgängligheten registrerar sina eventuella funktionsbegränsningar, önskemål med mera och sedan ”matchar” systemet behov och önskemål mot lämpliga lokaler.

Den geografiskt mest spridda guiden är Tillgänglighetsdatabasen i Västra Götaland. I dagsläget är 37 av regionens 49 kommuner anslutna. Tillgänglighetsdatabasen har tagits fram i nära samverkan

med handikapprörelsen. Det ska dock framhållas att de flesta tillgänglighetsguiderna i landet har tagits fram i dialog/samverkan med företrädare för lokal/regional handikapprörelse. Det som i detta hänseende särskiljer Tillgänglighetsdatabasen är att Handikappförbunden och Synskadades Riksförbund även på riksnivå är samverkanspart. Bägge riksorganisationerna deltar bland annat i en ansökan till Allmänna Arvsfonden som inlämnats helt nyligen. Ansökan syftar till att få medel för fortsatt utvecklingsarbete av Tillgänglighetsdatabasen. Utanför Västra Götalandsregionen använder även Västerbottens turism respektive Tranås kommun i Tillgänglighetsdatabasen. Diskussioner förs med flera andra regioner, Längst har dessa samtal kommit med Region Skåne och Region Blekinge med vilka ett konkret utvecklingsarbete planeras.

Förutom kommuner och regioner finns det även en del andra aktörer som driver tillgänglighetsguider i olika former. En av dessa är Stationsinfo som med texter, skisser och fotografier ger information om hur järnvägsstationer, buss-, båt- och flygterminaler ser ut. Stationsinfo drivs med stöd från Banverket, Jernhusen, Rikstrafiken, Vägverket och Vinnova. Ett annat exempel är e-Adept som är ett samarbetsprojekt inom områdena navigering, reseplanering och larm. Projektet syftar till att skapa tjänster som kan öka tillgängligheten i samhället för äldre och för personer med funktionsnedsättning. Tjänsterna erbjuds på mobiltelefon och på handdator med telefonfunktion. Projektet finansieras av Kommunikationsmyndigheten PTS, Trafikkontoret Stockholms Stad, Vägverket, Banverket, Malmö stad och Vinnova.

Det finns även några privata initiativ. Ett av dessa är konsultföretaget Equality som bland annat utför inventeringar och som även driver en tillgänglighetsguide. I Västerås finns Accessum som erbjuder inventeringar samt driver en tillgänglighetsguide på uppdrag av Västerås stad. Vidare finns det på privat initiativ länkar till i princip samtliga tillgänglighetsguider i landet via webbplatsen Entré Sverige.

Internationell utblick

I Europa finns flera länder som har tillgänglighetsguider i olika former. Ett samarbetsprojekt som nämnts flera gånger under arbetet med rapporten är webbportalen Europe for all. Här samlas tillgänglighetsguider från hela Europa. Sidan utvecklades av organisationen OSSATE ("One-Stop-Shop for Accessible Tourism in Europe) med stöd av Europakommissionen. Några av de svenska tillgänglighetsguiderna är, eller planerar att bli, länkade till Europe for all.

I Danmark finns Godadgang.dk som är som en tillgänglighetsguide där man kan hitta information om tillgängligheten till städer i danska städer.

I Norge har Statsbygg (motsvarande Statens fastighetsverk) tagit fram en egen tillgänglighetsguide "Bygg for alle" för sina lokaler. I guiden kan man söka på cirka 300 byggnader runt om i landet. Guiden består av tre moduler. Den ena är en publik modul som fungerar som tillgänglighetsguide, medan de två andra används av Statsbygg för att kartlägga och förbättra tillgängligheten i byggnaderna.

Föreligger harmoniseringsbehov?

Likheter och olikheter - Vad anser aktörerna?

Under det dryga decennium som digitala tillgänglighetsguider utvecklats runt om i landet har en mängd erfarenheter gjorts som är viktiga att förvalta i ett eventuellt harmoniseringsarbete. Guiderna är väldigt olika utformade såväl när det gäller innehåll och form som arbetssätt och ansvarsfrågor. Under projektets gång har det även visat sig att det i vissa frågor råder delade uppfattningar om hur en harmonisering bör utformas. I andra frågor har däremot de flesta allt eftersom kommit fram till en snarlik uppfattning. Nedan följer några resonemang kring olika synsätt som kommit fram under projektarbetet:

- **Detaljeringsgrad och mått**

Det råder olika meningar om hur detaljerad informationen ska vara. Dels handlar denna diskussion om hur detaljerad själva inventeringen eller informationsinsamlingen ska vara. Dels handlar det om hur detaljerad informationen till medborgarna ska vara. All information som samlas in behöver ju inte läggas ut publikt. Ska till exempel en stor krukväxt som eventuellt kan förorsaka en allergisk reaktion finnas med i presentationen?

Diskussionen handlar även om exakt *hur* och *vad* som ska mätas och i förlängningen *hur* inventeringsmått ska redovisas.

Ytterligare en skiljelinje finns mellan de som anser att även sådant som inte finns ska tas med i en guide och de som menar att resultatet av detta arbetssätt blir alltför omfattande och förvirrande. Exempel: Ska det upplysas särskilt att ledstråk saknas?

- **Vem samlar in informationen?**

Det finns olika uppfattningar om vem som bör samla in respektive fylla i informationen. Ska det vara den enskilda fastighetsägaren, en fristående sakkunnig (tillgänglighetskonsult) eller en representant från kommunen. Det finns fördelar och nackdelar med alla.

Fördelen med att använda en tillgänglighetskonsult är att denne i allmänhet är utbildad för att mäta och beskriva den fysiska miljön utifrån tillgänglighet. Nackdelen är att det kan bli svårt med kontinuerliga uppdateringar i en tillgänglighetsguide eftersom en konsult i allmänhet har ett tidsbegränsat uppdrag.

Att överlåta uppgiften till varje enskild fastighetsägare kan göra att mätningskvaliteten blir ojämn. Detta går i viss mån att avhjälpa med riktade utbildningsinsatser till fastighetsägare. Det har även visat sig att fastighetsägare som själva arbetar med tillgänglighetsguider känner ett större ansvar och engagemang för att förbättra tillgängligheten. I sakens natur ligger också att fastighetsägaren vill uppdatera så snart förbättringar har skett.

Självklart kan även kommunen arbeta med inventeringar, men det kan komma att kräva förhållandevis stora resurser beroende på kommunens storlek, ambitionsnivå med mera. Dessutom ansvarar kommunen för alla övriga delar och insatser kring guiden, som alla tar resurser i anspråk.

Frågan är också vem som bär ansvar för att inlagda uppgifter är korrekta. Om en uppgift i tillgänglighetsguiden är felaktig och leder till att någon agerar så att en person skadas, vem är då ansvarig?

- **Lagen och/eller önskemålen?**

I Västra Götaland bygger inventeringsmallarna både på enkelt avhjälpna hinder och på övriga hinder. I samråd med bland andra handikapprörelsen har riktlinjer tagits fram där även hinder som inte omfattas av Plan- och bygglagen tas upp. Riktlinjerna är sedan utgångspunkt för inventeringsmallarna i Tillgänglighetsdatabasen. Ett argument som ofta hörs för denna modell är ”En gata är ju inte fullt tillgänglig bara för att alla enkelt avhjälpna hinder är åtgärdade”.

På andra håll är det utslutande enkelt avhjälpna hinder som inventerats. Ett argument som framförs för denna modell är ”Bättre information om enkelt avhjälpna hinder än ingen information alls.”

Handisams synpunkter

Det bör göras en central ansträngning för att åstadkomma en harmonisering inom området tillgänglighetsguider. Harmonisering i detta fall innebär att guider runt om i landet blir mer enhetliga, i första hand avseende innehåll och form. För att det ska ske en harmonisering behövs nya riktlinjer för tillgänglighetsguider. I dessa bör det bland annat finnas anvisningar om *hur* och *vad* man ska mäta och hur inventeringsmått ska redovisas för dem som besöker guiderna. På så vis blir guiderna för den enskilde lättare att förstå och orientera sig i, oavsett vilken guide man besöker i landet. Vidare ökar möjligheterna att göra internetsökningar som omfattar många guider.

Förutsättningarna för en harmonisering av guiderna är just nu förhållandevis stora. Flera av de stora aktörerna är på väg att göra större förändringar i sina guider vilket förmodligen motiverar till att medverka till ökad enhetlighet. Vidare verkar det som att många som idag inte har någon tillgänglighetsguide planerar att skaffa sig en inom en snar framtid.

Kommentarer till ovanstående punkter

Handisam ser inga större bekymmer i att hitta ett sätt att harmonisera de frågor som lyfts i punkterna ovan. Riktlinjerna för hur en inventering bör utföras och presenteras skulle kunna delas in i olika nivåer. Ett exempel på hur det kan se ut:

Nivå 1: En översiktlig inventering

Nivå 2: Tillgänglighet illustreras med fotografier

Nivå 3: Specifika inredningsdetaljer

Det kan även vara så att en nivå förbehålls den som endast inventerat enkelt avhjälpbara hinder.

Arbetsättet blir användarvänligt för den som ska fylla i uppgifterna eftersom tids- och budgetaspekter med mera får avgöra vilken nivå som används. Kanske börjar man med nivå ett och bygger sedan på med fler nivåer. Det viktiga för den som ska ta del av informationen i guiden är att det tydligt redovisas vilken nivå som tillämpats. ”Detta objekt är inventerat enligt nivå 2 vilket innebär...”

Enligt samma princip går det även att lösa frågan om vem som ska inventera. En tydlig ”varudeklaration” läggs i anslutning till att objektet presenteras. ”Detta objekt är inventerat av fastighetsägaren själv.”

Ytterligare frågor att beakta i det fortsatta arbetet

Det finns allt ifrån vissa tekniska funktioner till större utvecklingsområden där det egentligen inte finns någon avgörande skiljelinje mellan aktörerna. Här nedan redogörs kort för några av de dessa områden. Alla verkar överens om att dessa, åtminstone på sikt, är viktiga att integrera eller koppla till arbetet med tillgänglighetsguider. På en del håll i landet har de funnits med från början, på andra har man hunnit en bit på vägen eller åtminstone formulerat utvecklingsplaner.

Mer exakt hur dessa områden kan behandlas i ett arbete med tillgänglighetsguider bör utvecklas i ett riktlinjearbete.

- **Hur ska den fysiska miljön beskrivas? Terminologi och användning av symboler.**

I frågan om hur den fysiska miljön ska beskrivas har det tidigare funnits två huvudlinjer. Den ena har handlat om att presentera bedömningar/värderingar av olika tillgänglighetsaspekter. ”Butiken är tillgänglig för en person i rullstol”. Den andra huvudlinjen har varit att med ord och bild beskriva lokalen så objektivt och utförligt som möjligt. Tanken är då att varje person själv får bedöma huruvida miljön är tillgänglig eller inte. Detta är den uppfattning som Hjälpmedelsinstitutet underströk i sina riktlinjer redan på 90-talet. Idag framhåller de flesta av de större aktörerna denna linje, även om den innebär att det blir en ökad informationsmängd.

Vidare är det naturligtvis centralt att begrepp och symboler som används går att förstå. Ur harmoniseringssynpunkt är det även att föredra att de används på ett likartat sätt överallt.

- **Kartor och geografiska informationssystem (GIS)**

Eftersom tillgänglighetsguiderna i huvudsak innehåller uppgifter om den fysiska miljön är det naturligt att informationen även kopplas till en geografisk position. Flera av de aktörer som idag arbetar med tillgänglighetsguider arbetar med att koppla sina guider till befintliga kartsystem eller att utveckla nya kartlösningar. Möjligheten till geografisk positionsangivelse, exempelvis via en karta i mobiltelefonen, har nämnts flera gånger som ett viktigt mål att sträva emot i utvecklingsarbetet.

- **Interaktivitet med medborgarna**

Eftersom tillgänglighetsguiderna riktar sig till allmänheten är det rimligt att det finns möjlighet för medborgarna att påverka innehållet.

Ett exempel: I en tillgänglighetsguide bör medborgaren kunna skriva att en specifik miljö har tillgänglighetsbrister eller att informationen i guiden inte stämmer. Om bristen är mindre omfattande kan fastighetsägaren omedelbart åtgärda och därefter kan meddelandet plockas bort. Om bristen rör ett enkelt avhjälpit hinder kan kommunen ta in det som en anmälan.

- **Övrigt om teknik**

Framöver bör det vara möjligt att genomföra digitala sökningar inom en specifik guide samt i flera guider samtidigt. Särskilt viktigt är det att kunna göra fritextsökning. Ett flertal har också framhållit vikten av att kunna söka utifrån en eller flera

funktionsnedsättningar (ex. kryssa i ”svårt att röra sig” eller ”svårt att se”). Ytterligare ett önskemål från flera håll är möjligheten att utforma personliga profiler där exempelvis funktionsnedsättning kan vara en parameter och teaterintresse en annan.

En vinst med att söka i flera guider samtidigt är det så kallade ”hela-resan-perspektivet”. För den som ska åka från Stockholm till Malmö och vill ta reda på lämpliga platser att stanna och fika vid är det inte rimligt att behöva gå in i 10-15 olika guider.

I övrigt om teknik bör framhållas att det är viktigt att de som arbetar med tillgänglighetsguider inte bygger fast sig i oflexibla lösningar som inte går att vidareutveckla eller koppla till andra informationsstrukturer. Det innehåll som läggs in ska gå att flytta till ett annat system.

WAI:s riktlinjer och ”Vägledningen för 24-timmarswebben” måste följas för att guiden ska vara tillgänglig.

Handisams syn på tillgänglighetsguider generellt

Här förs ett mer övergripande resonemang kring tillgänglighetsguider.

Ett bra processtöd

En stor poäng med tillgänglighetsguider är att de kan fungera som ett utmärkt processtöd för att få in tillgänglighet i andra strukturer. Åtminstone kan de offentliga och privata aktörer som har egna, eller ingår i andras, webbplatser och som ansluter till guiden bli influerade och påverkas i positiv riktning. Redan idag finns tillgänglighetsguider som bygger på principen att en hemsida länkas till guiden och vice versa. Denna typ av kopplingar bör stärkas och utvecklas. Med väl avvägda utbildningsinsatser, inventeringsstöd med mera kan guider ge en bra struktur för hur olika aktörer kan få in information om tillgänglighet som en naturlig del i sitt eget informations- och kommunikationsarbete. Hit räknas även annan, icke webbaserad, information och kommunikation.

Risk för särlösning

Ett bekymmer med tillgänglighetsguider är att de är en form av särlösning. Information om tillgänglighet ska vara en naturlig del i annan information och ska inte behöva sökas i särskilda tillgänglighetsguider. Detta resonemang följer den generella linjen i handikappolitiken.

Vidare är det viktigt att ha historiken rörande webbsidan Sverige.se i åtanke. Sverige.se var en gemensam webbplats för den offentliga förvaltningen. Den var en samhällsportal och samhällsguide med syftet att göra det lättare att hitta i det offentliga Sverige. För ett år

sedan lades webbplatsen ner bland annat på grund av att det inte var den naturliga informationsingången. För den som vill ta reda på hur tillgängligheten är på Dramaten är den naturliga ingången www.dramaten.se, inte att gå vägen via en särskild tillgänglighetsguide. Ur aktualitetssynpunkt är det dessutom rimligt att anta att den mest uppdaterade informationen om teaterns tillgänglighet i första hand finns på exempelvis Dramatens hemsida. Allmänt för de tillgänglighetsguider som finns idag är att besöksstatistik saknas. (Västra Götaland har nyligen börjat räkna besökare i Tillgänglighetsguiden.) Det går således inte att dra några generella slutsatser kring hur många som använder dem som informationsingång.

Handisam anser att om tillgänglighetsguider ska fortsätta utvecklas bör de rikta sig till alla människor, inte endast till dem med funktionsnedsättning. Då bör även annan information om den fysiska miljön läggas in. Det finns med all säkerhet många som är intresserade av utförliga beskrivningar av hur olika fastigheter och miljöer ser ut. Det kan vara föräldrar som vill veta mer om en lekplats, husspekulanter som vill ta reda på mer om kvarteren runt ett husobjekt, turister med flera.

Privata näringsidkare

Om en tillgänglighetsguide ska fungera optimalt behöver privata näringsidkare medverka i arbetet. Om detta inte lyckas skapar det problem i form av "luckor" i presentationen genom att objekt saknas. En kommunrepresentant sammanfattade det som "Ingen använder en telefonkatalog som bara innehåller 10 abonnenter per stad". Därför är det en stor utmaning att ge privata näringsidkare, till exempel butiks innehavare, argument som väcker deras intresse.

Uppdatering

I princip alla tillgänglighetsguider har bekymmer med aktualiteten. Att hitta ett smidigt sätt att kontinuerligt hålla guiden uppdaterad är en stor utmaning. På flera håll finns en administration som systematiskt ser över och kontinuerligt påminner ansvariga personer, men med ett ökat omfång i guiderna kommer problemet sannolikt att tillta.

Finansiering och ansvar för drift

I dagsläget är det i första hand kommuner och regioner som arbetar med tillgänglighetsguider för fysisk miljö. Dessutom finns några enstaka privata aktörer som driver guider och hos vilka en del kommuner beställer tjänster. I ett läge där en ökad harmonisering sker är det även fortsättningsvis rimligt att kommuner, landsting och regioner har ett samlande ansvar, vilket naturligtvis mycket väl kan innebära att utförartjänsten kan beställas av privata aktörer. I en framtid där guiderna är utbredda och heltäckande kan man däremot

tänka sig ett scenario där det privata tar över en större del. Allt fler kommer med tiden att förstå att full delaktighet för alla människor är en mycket god affär för hela samhället, inte minst kommersiella aktörer som får ett ökat kundunderlag.

Frågan om en nationell tillgänglighetsguide

Flera gånger under arbetet har förslaget om en nationell tillgänglighetsguide kommit upp från olika håll. Vidare har det i Riksdagen behandlats motioner om en nationell tillgänglighetsguide. Ibland handlar diskussionen om att ta fram en helt ny guide och ibland pekar man på möjligheten att utgå ifrån en befintlig. Den guide som då oftast nämns är Tillgänglighetsdatabasen i Västra Götaland. Eftersom en nationell guide kan ses som ytterligare en form av harmonisering uppmärksammas även denna fråga här.

Handisam anser att det inte är realistiskt att arbeta för en nationell tillgänglighetsguide. De problem som lyfts i resonemangen ovan och som gäller för tillgänglighetsguider generellt blir särskilt besvärliga att lösa i en omfattande nationell guide. På nationell nivå har utredningen heller inte kunnat identifiera någon lämplig aktör som samordnare av arbetet med en nationell tillgänglighetsguide.

Handisam anser däremot att det är intressant att skapa ett samordnat digitalt system för tillgänglighet i fysisk miljö. Detta måste emellertid innehålla fler nyttor än bara att informera personer med funktionsnedsättning om den fysiska miljön. Detta resonemang utvecklas i del 2.

Avslutande resonemang

En samlad bedömning visar på ett stort behov av riktlinjer för tillgänglighetsguider. På sikt är det dock tveksamt hur livskraftiga tillgänglighetsguiderna är i sin nuvarande form. Guiderna behöver på sikt utvecklas och knytas till andra nyttor och system. Informationen i tillgänglighetsguiderna behöver användas av fler än bara personer med funktionsnedsättning. Incitamenten att finansiera, få heltäckande volym och hålla guiderna uppdaterade räcker annars inte till. I nya riktlinjer kan frågor om hur guider kan användas för fler nyttor utvecklas.

Uppdraget att ta fram nya riktlinjer bör tilldelas Boverket som i sin tur bör samverka med Handisam och SKL.

DEL 2

Samordning av tillgänglighetsarbetet

Idag pågår omfattande insatser över hela landet med att förbättra tillgängligheten i den fysiska miljön för personer med funktionsnedsättning. Satsningen på tillgänglighetsguider är en del av detta arbete. Vidare satsas stora resurser på att identifiera och avlägsna så kallade enkelt avhjälpna hinder. I många fall stannar förbättringsarbetet inte vid endast dessa hinder utan även sådant som inte omfattas av Plan- och bygglagen åtgärdas. Fastighetsägare, vilket i många fall är kommunen, använder olika systematik för att inventera, dokumentera och följa upp de åtgärder som behöver planeras och utföras. I förlängningen ska även tillsyn av lagstiftningen utövas, i första hand av kommunen.

Handisam menar att dessa olika intressen och satsningar i större utsträckning borde kunna förenas. En ökad samverkan kan spara resurser och ge direkta mervärden. För närvarande arbetar Boverket och SKL tillsammans med en stor informationsinsats om enkelt avhjälpna hinder. I förslaget till upplägg understryks det att insatserna bland annat ska bestå i pedagogiska och konkreta verktyg som kan användas av målgrupperna. Till exempel ingår en webbplats på SKL som kan innehålla information och goda exempel samt vara ett forum för utbyte av erfarenheter. Vidare föreslås landsomfattande ”spurtseminarier” riktade till kommuner, landsting och regioner.

Olika behov

Handisam anser att det behövs en mer övergripande harmonisering av tillgänglighetsarbetet. En samordning av olika initiativ i landet kan leda till att ett antal behov tillgodoses. Här nedan förs ett resonemang kring dessa behov. Det är dock viktigt att understryka att dessa resonemang kan omsättas i ett antal olika nivåer och behöver inte innefatta precis alla de olika nyttor som lyfts fram. I sin mest avancerade form kan diskussionen utmynna i inrättandet av en central databas med många funktioner, i sin enklaste kan det vara digitala inventeringsformulär som hämtas från en hemsida.

1. Medborgarens behov av information – om tillgänglighetsguider

Det räcker inte med att förbättra tillgängligheten, det är också viktigt att berätta om den. För många människor med funktionsnedsättning är det helt avgörande att på förhand kunna informera sig om hur tillgängligheten ser ut när man kommer fram till en plats. Tillgänglighetsguider är ett sätt att tillgodose ett sådant behov.

2. Medborgarens rättighet att delta och påverka

Det är viktigt att kunna delta i samhället på lika villkor. Det innefattar bland annat möjligheten att kunna anmäla och därmed påverka brister. Det finns idag utvecklingsförslag, bland annat inom Stockholms stad, som går ut på att medborgare själva ska kunna lägga in information i tillgänglighetsguider. Det kan till exempel handla om att tipsa om miljöer som fungerar bra eller avråda från sådana som är mindre bra. Interaktiva system skulle även kunna innehålla möjligheten att lägga in en kommentar i anslutning till informationen om ett visst objekt. ”Rampen har för skarp lutning!” Fastighetsägaren blir automatiskt informerad och får möjlighet att korrigera felet, alternativt lägga in ett svar: ”Rampen kommer att bytas till hösten.” Ytterligare en möjlighet är att systemet används för att anmäla tillgänglighetsbrister till kommunen.

3. Fastighetsägarens behov av underlag för planering och uppföljning av åtgärder

En fastighet behöver inventeras för att eventuella tillgänglighetsbrister ska kunna åtgärdas. Lagen kräver att enkelt avhjälpbara hinder till och i befintliga lokaler dit allmänheten har tillträde samt på befintliga allmänna platser ska åtgärdas. Det är ägaren till fastigheten eller den allmänna platsen (vanligen kommunen) som bär ansvaret för åtgärdandet. I vissa fall väljer en fastighetsägare att göra precis vad som krävs. I andra fall utförs mer omfattande tillgänglighetsförbättringar. Oavsett hur omfattande arbetet blir är behovet av väl strukturerade inventeringsformulär och uppföljningsinstrument stort. Idag är väldigt mycket av det arbete som utförs runt om i landet ”insatt i pärmar”. Det är tydligt att detta arbete skulle vinna på att systematiseras och sammanföras med exempelvis arbetet med tillgänglighetsguider.

4. Myndigheters behov av underlag för tillsyn

Kommunens byggnadsnämnd är tillsynsmyndighet för att bevaka att bland annat enkelt avhjälpbara hinder åtgärdas. Det är rimligt att ett system som används av en fastighetsägare för att identifiera och följa upp arbetet med enkelt avhjälpbara hinder även kan användas för tillsyn. Det räcker kanske inte som enda instrument, men skulle väsentligt kunna underlätta arbetet.

5. Mångas behov av att kunna följa utvecklingen – om öppna jämförelser

Det finns idag ett stort intresse från olika håll av att kunna följa hur arbetet med att genomföra handikappolitiken i Sverige fortlöper. Ur ett digitalt system där tillgänglighetsarbetet i landet samordnas skulle det även gå att hämta underlag för

öppna jämförelser. Handisam har i ett parallelluppsdrag lämnat förslag till hur en modell kan se ut med öppna jämförelser av hur kommuner och landsting arbetar med tillgänglighetsförbättringar. Inom ramen för det uppdraget har även genomförts ett pilotprojekt där inventeringsblanketter från en tillgänglighetsguide, Tillgänglighetsdatabasen i Västra Götaland, använts.

Avslutande resonemang

I stora drag finns redan idag ett system som i stora drag innehåller möjligheter till tre av punkterna (1, 3, 5) ovan, nämligen Tillgänglighetsdatabasen i Västra Götaland. Dock behövs en utveckling av detta system på antal punkter. Stockholm stads system innefattar också flera av delarna ovan och Stockholm stad har dessutom arbetat fram ett gediget underlag för delar av punkt 2. Sammantaget kan framhållas att mycket av det som beskrivs i de olika punkterna ovan redan idag finns utvecklat i de olika systemen som finns i landet. Handisams anser att det nu gäller att samordna dem.

De som sysslar med tillgänglighetsfrågor i till exempel en kommun (Stadsbyggnadskontor, Turistbyrå, Handikappförvaltning, m.fl.) har ibland ett visst samarbete, men ofta arbetar de separerade från varandra. Genom att förena inrättandet av det digitala systemet med en informationskampanj och/eller utbildningsinsatser på plats ute i landet går det att visa konkret hur olika yrkesgrupper i exempelvis en kommun kan samverka genom att använda systemet.

Grunden i ovanstående är i stora drag inventeringen eller informationsinsamlingen. Beroende på hur denna genomförs (se även resonemangen om inventering i del 1) så avgörs vilken, eller vilka, av ovan nämnda nyttor/målgrupper som kan hämta uppgifter ur systemet.

Ett samordnat system

Ett princip tänk

Det är av största vikt att inte läsa avsnitten om vad ett system skulle kunna innehålla, och hur det skulle kunna se ut, alltför bokstavigt eller som att de beskriver den enda tänkbara vägen att gå. Istället ska Handisams synpunkter och resonemang betraktas som ett underlag för vidare diskussioner.

Handisam menar att om samma verktyg kan användas för flera nyttor kan olika intressen dra nytta av varandra. De problem som lyftes rörande tillgänglighetsguiderna i del 1, angående finansiering, volym, uppdatering, är relevanta för vilken del som helst av punkterna ovan. Däremot ett system där fler nyttor är invävd kan ändra förutsättningarna och öka möjligheterna att hålla uppgifter aktuella, få in många objekt samt att skapa bra finansiering. I förlängningen är det rimligt att skapa kommersiellt intresse för systemet genom att inlagda uppgifter kan levereras till andra system, exempelvis hitta.se, eniro.se eller hemnet.se. Genom att uppgifterna integreras i andra system, och används av fler, minskar även risken för att det blir en gigantisk särlösning.

Systemet bör vara mycket flexibelt och på central nivå mer av verktygs karaktär än informationsbärare. Det bör gå att smidigt integrera systemet i kommuners egna system. De kommuner, landsting och regioner som redan har olika system för ändamålen bör i minsta möjliga mån tvingas göra stora förändringar i sina system för att kunna ansluta. Eventuella större förändringar bör i så fall genomföras över längre tid. Samverkan och nära dialog med aktörer som redan har egna erfarenheter, eller andra som är intresserade av utvecklingsarbete, är helt centralt.

Det bör vara möjligt att använda egna grafiska profiler i presentationer. Uppgifterna i systemet bör varje kommun själv ansvara för. Anslutning är frivillig och det är varje kommuns eller landstings egna val vilka av nyttorna/delarna som ska användas. Det skulle dock kunna ingå vissa skyldigheter för dem som väljer att medverka i systemet, exempelvis att rapportera in underlag för öppna jämförelser angående enkelt avhjälpna hinder.

Projektgruppen har under utredningen arbetat fram en grund för ett tekniskt underlag. I den händelse att hela, eller någon del, av förslagen i del 2 blir aktuella att realisera finns alltså en del att utgå ifrån i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Tillgänglighetssök – en alternativ mellanväg

Under utredningen har ytterligare en variant diskuterats. Arbetsnamnet har varit "Tillgänglighetssök". Enkelt förklarat kan det beskrivas som en sökmotor likt Pricerunner. Varje kommun, landsting eller region som har en egen tillgänglighetsguide skulle via en särskild webbsida kunna docka sig till Tillgänglighetssök. Detta kräver en viss insats för den som vill ansluta i form av begreppsharmonisering och en del indexeringsarbete (t.ex. i geografi och ämne). Det är möjligt att flera av de ovan beskrivna nyttorna skulle kunna inrymmas i Tillgänglighetssök.

Tillgänglighetssök skulle kunna vara intressant för exempelvis en kommun som inte vill ansluta sig till ett centralt system, men som ändå vill bli "hittade" i en datasökning. Tillgänglighetssök skulle även kunna fungera som en mellanväg i den händelse förslaget om ett system för samordnat tillgänglighetsarbete bedöms vara orealistiskt.

Ett intressant system som presenterats helt nyligen och som utredningen studerat är K-samsök. Det är en webbservice för tillämpningar som vill hämta kulturarvsdata från institutioner eller föreningar med museirelaterad information. K-samsök fungerar som en kopplingsdosa mellan institutionernas databaser och de institutioner, företag, enskilda och föreningar som vill använda informationen i egna tillämpningar (t ex på webbplatser). K-samsök syftar till att det ska bli enklare för fler att få tillgång till all museiinformation som finns samlad i en lång rad databaser i landet. Det finns en hel del erfarenheter från arbetet med K-samsök som skulle kunna vara av viktiga i ett arbete med att utveckla Tillgänglighetssök. K-samsök drivs av Riksantikvarieämbetet i samarbete med Historiska museet, Riksarkivet, Västarvet, Kungliga biblioteket och Kulturrådet

Vem äger och sköter systemet?

Under utredningens gång har mycket möda lagts på att komma fram till vilken organisation som är den optimala huvudmannen för ett system för samordning av arbetet med att förbättra tillgängligheten i den fysiska miljön som bedrivs i kommuner, landsting och regioner. Diskussionen har förts med i första hand kommuner och regioner, SKL, Boverket, handikapporganisationer samt inom projektgruppen. De som oftast nämns är just Boverket, Handisam, Hjälpmedelsinstitutet samt SKL. Dock är det, med tanke på respektive institutions uppdrag, ingen som är helt given. Den som ändå oftast framhålls från olika håll, även från Handisam, är SKL. När diskussionen förts har SKL:s representant i projektgruppen flera gånger påpekat att SKL inte är en driftorganisation utan en intresseorganisation. Frågan har emellertid skärskådats och i slutet av utredningstiden påbörjade SKL ett internt utredningsarbete där en konsekvensanalys togs fram kring vad det skulle innebära för SKL att samordna ett system. SKL har inte under utredningstiden kunnat lämna någon ekonomisk uppskattning om vad systemet kan förväntas kosta att skapa. Tanken är dock att driften på sikt ska ske med avgifter från dem som ansluter. När denna rapport lämnas till regeringen bereds fortfarande ärendet inom SKL. Sannolikt kommer organisationens ledning att ta ställning till frågan någon gång under våren 2009.

Om SKL ställer sig positivt till att äga och sköta systemet bör en styrgrupp inrättas bestående av SKL, Boverket och Handisam. Vidare behöver olika arbetsgrupper inrättas, eventuellt tematiska (utifrån punkterna ovan). Tänkbar part i ett sådant arbete är Hjälpmedelsinstitutet som kan bidra med samordning i exempelvis symbolanvändning. Vidare arbetar institutet med portaler rörande exempelvis bostäder och det kan bli aktuellt att hitta kopplingar mellan detta arbete och det som sker på SKL. Andra givna parter är Västra Götalandsregionen och Stockholms stad. Vidare bör det ges utrymme även åt mindre respektive privata aktörer.

Den informationssatsning för enkelt avhjälpna hinder som Boverket och SKL arbetar med är mycket lämplig att koppla till detta arbete. Boverket har också i sin rapport med förslag på insatser för satsningen föreslagit att SKL skapar en webbplats. Detta förslag visar ytterligare en gång på hur centralt SKL bör vara i samordningen av tillgänglighetsarbetet runt om i landet.

Själva systemet behöver heller inte placeras rent fysiskt på SKL utan kan läggas på en separat utförarorganisation, till exempel SVR AB som ägs av landstingen och regionerna tillsammans och som bland annat har uppdraget att sköta tjänsten "1177.se". I en sådan miljö kan systemet dockas mot starka strukturer och mycket kompetens. Nytt

kan dras av redan befintliga kart- och GIS-lösningar. Västra Götalands Tillgänglighetsdatabasen har för övrigt redan kopplingar gentemot "1177.se". Det finns även andra tänkbara utförare, exempelvis de privata tillgänglighetsföretag som nämnts i rapporten och i Tyréns studie.

Avslutande resonemang

Idag pågår flera separata insatser som alla syftar till att skapa en tillgänglig fysisk miljö i kommuner, landsting och regioner. Många arbetar på egen hand med egna system och möjligheten att dra nytta av varandras arbete är liten. Ett samordnat system kan se ut på många olika sätt och rapporten pekar endast på några övergripande idéer. Avgörande, oavsett vilken teknisk samordning som väljs, är att en central part tar detta samordnande ansvar. Vår bedömning är att SKL med stöd av i första hand Boverket och Handisam, är den mest lämpliga parten.

Tillgänglighetsguider - återrapportering av regeringsuppdrag S2008/4547/ST

Tillgänglighetsarbetet som bedrivs i landets kommuner, landsting och regioner är avgörande för att nå målen om förbättrad tillgänglighet.

Ett sätt att arbeta med att förbättra situationen är att samla information om tillgängligheten i den fysiska miljön i digitala tillgänglighetsguider. De guider som finns runt om i landet idag är mycket olika i sin utformning. I denna rapport beskriver Handisam hur arbetet med tillgänglighetsguider ser ut och ger några olika förslag på hur det kan harmoniseras.

Handisam
Arenavägen 63
121 77 Johanneshov
E-post info@handisam.se
Telefon 08-600 84 00
Fax 08-600 84 99

Handisam Serie A 2009:5